

Гулак Олена Василівна

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент
кафедри адміністративного та фінансового права
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Прилипко Олександр Васильович

*магістр,
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Гулак Елена Васильевна

*кандидат юридических наук, доцент, доцент
кафедры административного и финансового права
Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины*

Прилипко Александр Васильевич

*магистр,
Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины*

Gulac O. V.

*Ph.D. in Law, Associated Professor
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*

Prylipko O. V.

*master's degree,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*

**ДО ПИТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ
ВБИВСТВ НА ЗАМОВЛЕННЯ
К ВОПРОСУ КРИМИНАЛИСТИЧЕСКОЙ ХАРАКТЕРИСТИКИ
УБИЙСТВ ПО ЗАКАЗУ
TO QUESTION OF CRIMINALISTICS DESCRIPTION
OF MURDERS ON ORDER**

Анотація. У роботі відображено обов'язкові елементи криміналістичної характеристики вбивств на замовлення та здійснено аналіз їх окремих складових.

Ключові слова: криміналістична характеристика, криміналістична характеристика вбивств на замовлення, складові криміналістичної характеристики вбивств на замовлення.

Аннотация. В работе отображены обязательные элементы криминалистической характеристики убийств на заказ и осуществлен анализ их отдельных составляющих.

Ключевые слова: криминалистическая характеристика, криминалистическая характеристика убийств на заказ, составляющие криминалистической характеристики убийств на заказ.

Summary. In the article represented mandatory elements criminalistics description of murders on an order and the analysis of them is carried out separate constituents.

Keywords: criminalistics description, criminalistics description of murders on an order, constituents of criminalistics description of murders on an order.

Побудова правової держави передбачає усебічну охорону широкого кола особистих прав і інтересів громадян України. Так, ст. 3 Конституції України проголошує, що людина, його життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. А в ст. 27 Основного Закону держави підкреслюється, що кожна людина має невід'ємне право на життя і ніхто не може свавільно позбавити людину життя. Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань.

На захисті особи, її прав і інтересів знаходиться і кримінальний закон. У розділі II Особливої частини Кримінального кодексу України («Злочини проти життя і здоров'я особи») встановлена кримінально-правова охорона кожної людини від злочинних посягань.

Незважаючи на певні зусилля правоохоронних органів у боротьбі із злочинністю істотного зниження злочинних проявів не спостерігається. Особливу тривогу викликає зростаючий професіоналізм і організованість злочинних угруповань. Домінуючою тенденцією злочинності стає її корислива спрямованість. У структурі найбільш тяжких злочинів проти життя і здоров'я громадян останнім часом певне поширення отримали вбивства, здійснені за замовленням.

Вони найбільш характерні для великих міст і регіонів із жвавими ринковими стосунками, особливо в прибуткових сферах діяльності, пов'язаних з переробкою і транспортуванням нафти і газу, виробництвом кольорових металів, автомобілів і т.д. Найбільш інтенсивне зростання вбивств за замовленням спостерігається в м. Києві і Київській області, Одесі, Дніпропетровську, Харкові, Донецькому регіоні.

Як свідчить практика, немало досконалих вбивств за замовленням залишається нерозкритими, що пояснюється обдуманим механізмом скоювання згаданих злочинів: плануванням, ретельною підготовкою, участю в реалізації задуму цілого ряду осіб (організатора, посередника, посібника, підбурювача, виконавця), серед яких організатор і виконавець, як правило, не спілкуються між собою безпосередньо і нерідко, навіть, не знають один одного.

Метою статті відповідно є аналіз окремих елементів криміналістичної характеристики вбивств за замовленням.

Криміналістична характеристика злочинів — це система відомостей про криміналістично значимі ознаки злочинів певного виду, що відбиває закономірні зв'язки між ними і слугуюча побудові і перевірці слідчих версій для вирішення основних завдань розслідування [1].

З урахуванням загального розуміння криміналістичної характеристики злочинів криміналістичну ха-

рактеристику вбивств за замовленням слід визначити як систему відомостей про способи підготовки, здійснення і приховання цього виду злочинів (етапності діяння), про використовувані знаряддя, особливості особи співучасників (організатора, посередника, виконавця), а також жертви, умовах обстановки здійснення злочинного задуму, типових слідах, що відбивають закономірні зв'язки між ними і слугують побудові версій для вирішення завдання, забезпечуючи розслідування і розкриття злочину.

Специфікою механізму вбивства за замовленням є складна система дій замовника, пов'язана з пошуком і наймом виконавця вбивства, іноді з підготовчими або організаційними заходами з боку першого, довготривалою підготовчою діяльністю і отриманням винагороди учасниками вбивства (зазвичай після виконання замовлення або авансу перед вбивством) [2].

Здійсненню вбивств за замовленням завжди передують підготовчі дії. Вони розпочинаються з виникнення наміру про вбивство конкретної особи у організатора і пошуку їм посередника або безпосереднього виконавця його злочинного задуму. Відбувається своєрідна примірка можливостей потенційних виконавців до скоєння злочину. Залежно від обраної схеми (замовник — виконавець; замовник — посередник — виконавець), відбувається обмін інформацією, обговорюються умови виконання замовлення і винагорода [3].

За даними А. С. Саїнчина, мінімальний термін, який був витрачений на пошук виконавця, складав тиждень, максимальний — півтора роки. Іноді виконавці звертаються до правоохоронних органів або звертаються до жертви з пропозицією зберегти їй життя за винагороду більшу за величину, ніж було запропоновано організатором за здійснення вбивства [4].

Після того, як виконавець знайдений і отримана згода на здійснення вбивства, настає другий етап підготовчої діяльності — розробка сценарію самого злочину.

Вбивства за замовленням найчастіше здійснюються за допомогою пострілів з вогнепальної зброї. Останніми роками в якості засобу здійснення вбивства за замовленням іноді використовуються вибухові облаштування переважно саморобного виготовлення, що вибухають дистанційно; у окремих випадках — з годинниковим механізмом підривання. 8% випадків — це використання вибухових пристроїв (мінування автомобілів, дверей квартир). Близько 80% злочинів, здійснених за допомогою вибухових пристроїв, залишаються не розкритими. Застосування цього способу є дуже зручним для злочинців: на місці злочину залишаються специфічні сліди, низька вірогідність затримання по гарячих слідах.

Аналіз практики показує, що місцями здійснення вбивств найчастіше були території (сходові майдан-

чки, ліфти), що примикають до житла. Вбивства здійснювалися переважно уранці до початку робочого часу і після його закінчення. У житлі жертви вбивства за замовленням, як правило, не здійснюються.

Основним джерелом слідів вбивства за замовленням є механізм його здійснення, тобто характер дій з підготовки, здійснення і обрання винними особами засобу приховання можливостей їх викриття. І не

дивлячись на думку В. Н. Кудрявцева щодо того, що: «Механізм здійснення вбивств за замовленням характеризується здійсненням певного набору дій, що передбачають, на думку замовника, виконавця, а іноді і посередника, неможливістю їх викриття» [5], завжди на одязі і тілі потерпілого утворюються сліди засобу вбивства, що і є головним ключем до розкриття цього виду злочинів.

Література

1. Головин А. Ю. Криминалистическая систематика. — М., 2002. — С. 108–132.
2. Пименов З. И. Криминалистические аспекты участия государственного обвинителя в рассмотрении дел об убийствах по найму. — М., 2005. — С. 15.
3. Бахин В. П. Особенности расследования заказных убийств. — К., 1999. — С. 12.
4. Саинчин А. С. Особенности первоначального этапа раскрытия убийств, совершенных по заказу. — Одесса, 2002. — С. 38.
5. Кудрявцев В. Н. Способ совершения преступления и его уголовно-правовое значение / Советское государство и право. — 1957. — № 8. — С. 60.